

Izhaja vsak **torek** in **soboto** v tednu ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo.

Stane po pošti prejemani ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Solskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.
Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računijo po petilvrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 16 vin., 2-krat po 14 vin., 3-krat po 12 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Naš narod, naš ponos!

Ko se ozremo zdaj, po dokončanih prvotnih volitvah, po naši deželi okrog in si ogledamo vrste borilcev na voliščih, na katerih se je bila huda bitka mej pošteno narodno zavestjo in — ponarejeno ljudsko voljo, nas sicer obide žalost, da se je naše dobro ljudstvo moralo boriti proti svojim lastnim rojakom, ki pa so nastopili zdaj na način, kakor da niso ljudje naše krvi, — ali jedno veselo prepričanje so nam rodile te volitve, namreč to, da smo zmagali **pošteno** ter da se »Sloginemu« kandidatu ne boče treba sramovati zmage pri — belem dnevu.

Večini našega naroda na Goriškem smemo danes dati spričevalo dostojnosti in priznanje, da je znalo v tako burnih trenutkih brzdati svojo kri ter da ni omadeževalo imena svojega kandidata z nevednimi dejanji, kakor so: prodajanje glasov za boro pijačo, grizljaj mesa ali kruha ali jedno smotko, ali celo s surovim obnašanjem, pretepanjem in prelivanjem človeške krvi, slepenjem, žuganjem, z iztirjavanjem dolgov, odpuščenjem iz dela itd. itd. Kandidat mora temu svojemu narodu biti hvaležen, da je znal čisto ohraniti njegovo ime od vsake nečestne pridobitve na volitvah.

Kajti s kako zavestjo naj nosi poslanec svoj mandat, ako si ga je pridobil z omejenimi sredstvi, ako se drži njegovega poslanskega imena prelita človeška kri ali druga nečastna in nečuvena dejanja? Ali bi mogel z mirno vestjo izvrševati — ako bi sploh do tega prišlo — svoj mandat, ako si ga je izsilil iz naroda takorekoč — s krvavim bičem? Mesto da bi se veselil svojega mandata, morala bi ga peči vest, kakor da je storil veliko hudodelstvo na svojem narodu, ker je sprejel mandat...

O da! Iz priprostega ljudstva izsiliti kaj, ni baš težko. Saj je priprosti človek še mnogo upogljivejši in dovzetenjši bodisi v očigled slepivim obetanjem, kakor i grožnjam in lažem ter podkupovanjem. V slabem trenutku ti nerazsoden človek dá tudi svoj glas za liter vina, češ, kaj imam od svojega glasu, vino je

pa venderle dobra pijača. Ako ima kdo dosti slabega značaja v sebi, oni gre in izkoristi slabosti nerazsodnega ljudstva v svoj črni sebični namen.

Najžalostnejši dokaz o tem so nam i letošnje volitve v Istri, kjer so volišča prava — morišča narodne svobode.

Kako pomilovanja vredne narodne žrtve so oni ubogi istrski Slovani, katerih narodno prepričanje pada kakor klavna žrtev v kremplje podlim lahonskim izkoriščevalcem! Ali kako ponosen zahore biti nasproti tem žrtvam naš čvrsti narod na Goriškem, ki je stal trden v očigled nekaterim zvijačnim vabam ljudij, ki so hoteli zmagovati s pomočjo enakih pripomočkov kakor zmagujejo isterski Lahoni, — zmagovati za krivično in samoljubno stvar. Ta naš narod pogleda lahko slehernemu v oči, ker čista je njegova vest vsakega nečastnega dejanja, s ponosom sme reči ta naš narod: zmagali smo s poštenjem za poštenje!

Sicer je bilo nekaterih volilcev, ki so poslušali sovete in obete in tudi grožnje nekih izvestnih ljudij, katerih samoljubje je znano že preko mej naše dežele; bilo je nekaterih volilcev, kateri v odločilnem trenutku niso prav znali, kam se naj obrnejo, ali ker so prišli izvestni agitatorji pripovedovat jim to in ono ter dajati za vino in smotke, kliče jim: »volite z nami!« — tedaj so volili. Saj na mnogih krajih od vestne narodne strani ni bilo najmanj agitacije, — naši voditelji po deželi so smatrali tu in tam za nepotrebno, nabijati na ljudstvo ter mu urivati prepričanje, saj je ljudstvo samo toliko pametno, da ve, kaj je prav, kaj naravno, kaj prisiljeno. Da so se volilci po nekod dali premotiti, tega jim torej še ne štejemo v nečast, saj smo prepričani, da pridejo zopet k spoznanju svoje zmote. Ako preydarijo ljudje, da je vsako dejanje, storjeno v hipni pijanosti, napačno storjeno, ker nepremišljeno, bodo svojo zmoto poravnali, ker zdaj se je že razkadilo ono, kar jih je takrat omamilo za hip.

In ako so poštene in ponosni ter značajni ljudje, se morajo kesati preneljenega dejanja, obsojati in zaničevati pa tembolj onega, ki jih je v pijanosti

hotel zavesti na kriva pota, prav kakor oni, ki se približa spěčem, da ga... okrade. Čudno mnenje morajo tudi imeti o možu, katerega je njegova stranka hotela na tak način spraviti na poslanski stol, stranka torej, katera je morala rabiti za svoj namen opojno pijačo, slepenje, žuganje in druga taka sredstva. Ako ničesar drugega, obsoja ga v očeh naroda že ta način, da se je dal taki stranki v roke. Ali je pošten n, pr. kupec, ki svojega bližnjega opijani, potem še le dela z njim kupčijo? Ne! Tak kupec je lopov, je slepar, ker je vedel, da je pijanega človeka lahko prevarati. In kaj je stranke kandidat, katera volilce opoji, da glasujejo zanj, ne vedoč kaj delajo? Odgovori na to vprašanje si sam, ljubljani narod na Goriškem! Odgovori, v koliko se smeš zanašati na moža, ki ne zakliče: Ne, mandata iz rok take stranke nesprejem!

Ponosni smemo pa biti, da večina našega naroda ni hotela delati volilne kupčije v pijanosti, marveč je bistre glave volilo tako kakor mu je narekovalo nepojeno, neomračeno prepričanje! Slava mu! Na tak narod smemo zidati svojo bodočnost, kajti temelj je, ki se ne omaje. Te volitve so nam donesle prepričanje, da je naš zdravi kmečki stan ona kremenita podlaga, na katero brez skrbi stavimo svoje nade za bodočnost. Ta stan, ta naš pravcati kompakt in narod nam ostani nespremenjen, cil in zdrav in nedotaknjen po pohujšanju polovičarske izomike in nezdravih idej in zmaga bode naša, bode čista slovenska zmaga, a ne le zdaj, marveč tudi vsikdar v poznejših časih.

Naš narod — naš ponos!

„Gorica“ pred porotniki.

(Konec.)

Zastopnik obtožbe dr. Stanič začne svoj govor, utemeljuje obtožnico. Govoril je jako glasno, da se ga je moglo še izven dvorane daleč slišati. Začel je z »razkolom« mej goriškimi Slovenci, katerega je slikal v smislu »narodno-napredne stranke« in nje glasila »Soče«. Potem hvali »Goriško ljudsko posojilnico«, ednajst goldinarjev. Seveda se mi je zdelo takrat, da je to nevsahljiv zaklad in že me je nekam skrbelo, kaj bom z njim začel, ker do takrat v resnici še nisem imel nikdar toliko denarja skupaj. No, ko sem odpotoval, so mi v Ljubljani in na goriški postaji kmalu pojasnili, da je ta zaklad le velikan na lončenih nogah, ki ga lahko podere najmanjši sunek.

Iz Gorice se odpeljem ob devetih zjutraj in dospem v Ljubljano krog treh popoldne. Vso pot me je bolel trebuh, menda je slutil, da gre v stradanje.

Še-le med potjo se spomnim, da v Ljubljani nikogar ne poznam in začnem premišljevat, kje bom prenočeval, kje dobim ceno stanovanje in kdo mi bo dajal hrano, seveda — zastonj. Čim bolj sem se bližal cilju, tem bolj mi je šlo to po glavi. Najraje bi bil jokal, ali sram me je bilo sopotnikov.

K sreči ustopi v Logatecu neki kmet iz Idrije, ki je tudi peljal svojega sina v šolo v Ljubljano. S tem se seznanim in vprašam, ali že ima stanovanje za sina in bi li mogel stanovati tudi jaz tam. Mož mi odgovori, da sin ima že preskrbljeno stanovanje v Ljubljani in da bo prosil, naj vzamejo tudi mene tjakaj.

na katero morejo biti ponosni nje ustanovitelji in nje sedanji voditelji. Nesoglasje knjig z blagajno vleklo se je v »Posojilnici« od nje ustanovitve, dokler ni prešlo ravnateljstvo v roke izurjenega dr. Tume. Pomote so bile tudi ta čas, ko je bil dr. Kos blagajnik, nobenemu pa ni prišlo na um, dolžiti ga kakega nepoštenega dejanja. Gabršček ni bil odslavljen kot denarničar, ampak povišan, ker je bil izbran v nadzorstvo. Nikdar prej do leta 1897 se mu ni očitil nered pod njegovim blagajničarstvom.

Govornik prizna, da je »Posojilnica« velike važnosti v rokah ene stranke, in ravno radi tega začela se je proti dr. Tumi in Gabrščku znana gonja. Dr. Stanič razpravlja na to inkriminirani članek in hoče na vsak način dokazati, da je »Gorica« dolžila Gabrščeka nepoštenega, kaznjivega dejanja ter pravi, vse priče so bile edine v tem, da so bile v »Posojilnici« neke nepravilnosti. Gabršček pa ni bil odgovoren za knjige, temveč le za blagajno. Porotniki so se iz razprave lahko prepričali, da je obtoženec kriv in bodo po tem tudi svoj pravorek uravnali.

V enakem smislu govori na to dr. Stanič v italijanskem jeziku, samo, da je vmes še vpletel »Casse rurali« po Furlaniji, katere so ustanovili italijanski klerikalei; povdarja tudi vedno slovenski »partito clericale«.

Zagovornik dr. Šušteršič: Predgovornik je prav veliko govoril, a o tem, za kar gre, prav malo dokazal. Glavnega vprašanja se je ogibal, kakor mačka vrele kaše. Najobširneje je govoril o uradnem poslovanju, za zaključek obravnave pa bi bilo zadostovalo že to, kar je povedal Tuma, ker z njegovo izpovedjo je bil dognan dokaz, da je bil v »Posojilnici« nered, več inkriminirani članek tudi ne trdi. Dr. Tuma se je izrekel o dr. Kosu, da je deloval poškodljivo. Pomote se lahko pripete, če je pa v blagajni vedno le primankljaj, a nikdar preveč, je to malo čudno.

Eden tak slučaj je povedala priča Štukelj, kateri je stopil kot uradnik v »Posojilnico« 16. avgusta 1896; takrat

Seveda mi je to kaj prijalo in takoj se mu pridružil.

Ko dospemo v Ljubljano, gremo vsi trije naravnost na omenjeno stanovanje. Bilo je na Sv. Petra cesti pri znani študentovski materi — Barbi. Ali ta mi pove, da ima že dovolj dijakov in da ni več prostora za-me. Jaz se pa ne dam kar tako odgnati, ampak začnem jo prositi, naj me vzame in vzame, da sem zadovoljen z vsakim kotičkom, četudi spim v kuhinji ali na kaki skrinji, nič ne de, samo da bom pod streho, a tudi kuhinja in skrinja sta bili že oddani...

V tem mojem moledovanju pa pride ženska srednje, celo bolj velike postave in črnih las k Barbi... bili sta si z Barbo prijateljici in Barba ji je večkrat segrevala kavo.

Ta ženska posluša nekoliko časa moje prošnje do Barbe in me motri od nog do glave. Ko zapazi zolze v mojih očeh, se ji usmili in me začne natanko izpraševati, kdo in od kod sem. Ko ji povem, da sem tujec, da nikogar ne poznam v Ljubljani, da se mislim vpisati na učiteljsko, da sem siromašen in da nimam očeta — —, se spuste solze tudi njej in Barbi.

LISTEK

Čudno naključje.

(Spisal Fr. Merljak.)

Bilo je pred dobrimi šestimi leti v mesecu septembru. Vodstvo malega semenišča v Gorici mi je odklonilo prošnjo za vsprejem v njegovo tolikanj skrbno zavetišče siromašnih dijakov. To mi je zadalo hud udarec, ker leto poprej mi je umrl oče, kateri bi mi bil dal vse, kar mi je srce pozelelo, da sem se le pridno učil in da mu nisem nosil neprijetno ozaljšanih spričeval s kljukami. Vsled te nezgode in ker nisem bil vsprejet v malo semenišče, me ni mogla več mati vzdrževati v šolah, zato mi veli, naj se grem učiti kakega rokodelstva, češ, dovolj sem že star in močan.

Gospod župnik renčanski mi nasvetuje takisto in mi prigovarja, naj se grem učiti tiskarstva v Gabrščkovu tiskarno, ker tista je ravno takrat iskala učenca. Meni pa ni ugajalo nobeno rokodelstvo, najraje bi bil nadaljeval komaj dobro pričeto učenje. — To je bila sicer dobra misel, a kako jo izvršiti? Očeta ni bilo več, mati me ni mogla vzdrževati in zadnji čas je bil, da se odločim, kaj

naj začnem, ker šole so se imele pričiti v nekaj dneh. In začel sem premišljevat, kam naj grem, ali v Gorico ali pa kam drugam. Nakrat se spomnim učiteljskega poklica. Tukaj ne bo treba sosebno dolgo čakati in študirati, da se pride kmalu do kruha, dasi grenkega, si mislim.

Tedaj sklenem iti na učiteljsko v Ljubljano. Rečeno, storjeno. V treh dneh sem se popolnoma pripravil za pot. Mati mi je povezala nekaj obleke in perila v culo (kovčeka nisem mogel rabiti, ker je bil razbit in ves pokvarjen), zraven pa pridjala pol hleba kruha in kos sira za popotnico.

„Denara nimam, drugega ti tudi nimam kaj dati“, mi je jokaje govorila. „Tu imaš molek v spomin in Boga ne pozabi ter glej, da ne oboliš...“, dalje ni mogla govoriti, jok ji je udušil besede...

Materin jok je tudi mene pretresel, da so se mi udrle solze. Vendar sem se držal možko in jo tolažil. Da jo še bolj pomirim, potresem hlačni žep, kjer so žvenkljali sami srebrni goldinarji in pravim, da njenega denarja za sedaj ne potrebujem, kajti usmiljeni sorodniki in nekateri drugi dobrotniki so mi zložili

je znašal primanjkljaj 70 do 80 gld., konec decembra pa 96 gl. Dr. Kos pa trdi, da je manjkalo 150 gld. Ko je meseca marca 1897 dr. Kos zopet prevzel blagajno, bilo je primanjkljaja 126 gld., katerega je moral Gabršček poravnati.

Dr. Tuma sam je povedal, da je našel ključ v kasi, to ni obnašanje blagajnika, ki se hoče šteti za nesljičvega; vse drugo je postranskega pomena. Edini Gabršček toraj razume, kako more stopiti pred porotnike. Misteriozen je tudi slučaj kmeta s Krasa s 3 gld.

Priča Fajgelj je izpovedala, da je Gabršček opetovano jemal denar iz kase brez vknjižbe, kar je potrdil tudi sam Gabršček. Pri pravilnem poslovanju mora se pa vknjižiti vsak vinar, katerega se vzame iz blagajne ali se ga dene vanjo. Izgovarjajo se, da je vseh nekorektnosti kriv le Fajgelj. Ko je Gabrščeku enkrat manjkalo v kasi 400 gld., katere je vknjižiti pozabil, in je Gabrščeka Fajgelj vprašal, ali misli, da jih je on vzel, mu je Gabršček odgovoril: „Misli so proste!“ Vsi izgovori na Fajgeljna so popolnoma prazni. Nikdo ni mogel dokazati, kako je nastal primanjkljaj 126 gld., vključ vsemu temu Gabrščeku nihče ne očita, da se je okoristil, akopram je v političnih borbah popolnoma naravno, da si nasprotno stranke mnogo očitajo. Gabršček hoče po vsej sili, da bi se mu reklo, da je poneveril, da se mu očita nepošteno dejanje.

Obtožitelj je sam seboj v protislovju, ker je spremenil obtožnico, katera se krčevito drži rešilne bilke: Gabršček se je moral umakniti; kakor diplomat iz navedenih razlogov in iz izpovedij prič pričakuje branitelj, da bodo porotniki obtoženca popolnoma oprostili.

Uradni branitelj dr. R. Luzzatto: Dobro časnikarstvo veliko koristi, ako je v dobrih rokah, a še več škoduje, ako je v slabih rokah. Trdim, da je „Soča“ eden onih listov, ki pišejo s strupom, ki hoče uničiti vse one, ki niso nje pristaši. Gabršček kot lastnik „Soče“ ne udriha samo po Italijanih, pač pa tudi po Slovencih, kateri se mu nočejo vklanjati. „Soča“ rabi sedaj proti tem Slovincem vse one fraze, katere je ne davno vporabljala proti Italijanom. Ker na pisavo „Soče“ prej ni nikdo reagiral, je Gabršček napadal vse in vsakega. Da se je tri leta čakalo, preden se je začelo govoriti in pisati o neredu v „Posojilnici“ pod njegovim blagajničarstvom je dokaz, da se ga ni hotelo razžaliti.

Dr. Tuma, njegov iskreni pristaš, je sam pripoznal nered v „Posojilnici“, rekel je, da je bil permanenten nered. Priča Ferfila je potrdila, da prej ni bilo nikdar primanjkljaja. Nadjam se, da porotniki obtoženca oprostite, ker smo dokazali, kar je pisala „Gorica“, — namreč, da je bil nered.

Dr. Stanič replicira na govore braniteljev in pravi, da se je Gabrščeku še-le po njegovem izstopu povrnilo 47 gld., ko se je prišlo na sled neki pomoti; pride znabiti tudi še ostanek na dan, kar bi bilo le prav, ker Gabršček se je kot denarničar le žrtvoval. Govori strastno in jako glasno, povdarja vedno defraudacijo drugega krivca; vse nesoglasje knjig z blagajno naprti Fajgeljnu. Pogreva svoj prvi govor; napada dr. Šušteršiča, da je slab jurist. Cel govor ponavlja italijanski.

Dr. Šušteršič naglaša, da si je zastopnik obtožbe stvar jako komодно napravil. Izmisli si je kmeta iz Štanjela, ki je poslal denar na Gabrščeka in ne na „Posojilnico“. Gabršček je bil torej opravičen sprejeti ga in to temveč, ker ni bilo povedano, zakaj je porabiti doposlani denar. Dokazano pa je, da je bila pošiljatev naslovljena na „Posojilnico“.

Dr. Luzzatto: Že ko sem se uprl, da bi bil Gabršček zaslišan kot prič, sem dokazal, da oni denar iz Štanjela ni bil poslan Gabrščeku, ampak

„Posojilnici“. Gabrščeku povrnjenih 47 gl. ne sme in ne more na današnje razpravo nič uplivati, ker se o njih med celo razpravo ni nič govorilo.

Predsednik sodnega dvora, deželno-sodni svetnik Zörner reasumira celo razpravo obširno v slovenskem in italijanskem jeziku; na to gredo porotniki v posvetovalno sobo. Uže je 1 po polnoči.

Porotniki klicali so predsednika ponovno v posvetovalnico za pojasnila. Ko se po daljšem času vrnejo v sodno dvorano, prečita predsednik porotne klopi, Dörfles, pravorek in sicer odgovoré na tri vprašanja. Porotniki so si namreč razdelili poglavitno vprašanje na dva dela, kar je nepostavno. Na prvi del so odgovorili z 7 glasovi da, z 5 ne; na drugi del z 12 da. Na drugo eventualno vprašanje pa z 8 da, 4 ne. (Porotniki so toraj z njih pravorekom sami sebi nasprotovali. Ko bi bilo to glasovanje obveljalo, bil bi obtoženec oproščen, ker se je z 8 glasovi potrdilo, da se je dognal dokaz resnice, kar je pisala „Gorica“. Ured.)

Dr. Luzzatto se upre temu glasovanju, ker je nepostavno; tudi dr. Stanič prizna, da porotniki formalno niso prav odgovorili, dejanski pa. Sodni dvor je prepričan, da pravorek ni pravilen, porotniki naj gredo toraj še enkrat glasovat. Vrnivši se, prečita predsednik pravorek, po katerem odgovore na prvo vprašanje z 12 glasovi da, na drugo z 8 glasovi da, z 4 ne. (Obtoženec bi bil toraj tudi s tem pravorekom oproščen. Ur.)

Porotnik Žagar vstane in reče: Tukaj je pomota, se nismo razumeli, je 8 glasov ne in samo 4 da.

Porotniki se vrnejo tretjič v posvetovalnico.

Slednjič se vrnejo porotniki v dvorano in njih predsednik prečita pravorek, po katerem se Marušič oprostí pregreška razžaljenja časti, da je bil pod Gabrščekom denarničarstvom veden nered v posojilnici, da je manjkalo vedno denarja, enkrat več, drugikat manje, kakor je nanese, da je Gabršček moral povrniti 125 gld. s tem, da ni dobil določene nagrade v tem znesku. Obsodi se pa Marušič pregreška varnosti časti po § 488 k. z. zato, ker je v svojem članku tiskal, da Gabršček ni bil zanesljiv denarničar, da je bil Gabršček večji krivec in da je moral Gabršček izstopiti iz ravnateljstva „Posojilnice“. — Obsoja se toraj po §§ 260, 261 in 266 k. z. na globo 200 kron, povrnitev stroškov in objavo razsodbe na lastne stroške v „Gorici in „Soči“.

Prvo vprašanje so porotniki enoglasno potrdili, drugo pa enoglasno zanikali.

Dr. Stanič je predlagal, naj si na podlagi tega pravoreka porotnikov obtoženec obsodi na zapor in ne na globo, kajti on nima lastnega premoženja, bi toraj globo ne mogel plačati, da bi denarno kazni drugi za njega poravnali, pa ne gre.

Branitelj dr. Luzzatto priporoča, naj se obsojenca miho sodi, kajti sami porotniki so mnogo točk obtožnice izključili, dalje je Marušič družinski oče, ki s svojim delom vzdržuje svojo družino. —

Proti razsodbi uložil je uradni branitelj dr. Rajmund Luzzatto nemudoma pritožbo ničnosti, katera se opira na pravni prigovor in na način, da v inkriminiranem članku v „Gorici“ z dne 3. aprila 1900. Marušič ne trdi, da bi Gabršček bil nezanesljiv blagajnik, ampak je tiskal le besede: „Ko je bil Gabršček leta 1896. denarničar v posojilnici, bil je takrat v denarnici veden nered“.

Dopisi.

S Krasa. Takega dirndaja nismo videli na Krasu pač še pri nobenih volitvah dosedaj, kakoršnega so nam donesle baš zadnje volitve volilnih mož.

Reči moramo, da naše ljudstvo ni bilo pripravljeno na tak dirndaj. Naše ljudstvo je sicer dobro in pošteno, ali žal večkrat prelahkovno! Zato pa ni

čudo, da se je dalo v več občinah prešlepti; ali bolje spoznanje stopa že na dan, četudi malo prepozno, pa bolje poznano, ko — nikoli. Marsikateri možje se že danes sami sebi čudijo, kako da so mogli iti na led agitatorjem „narodno-napredne“ stranke. Še le zdaj premišlujejo, kako da so ti ljudje, ti agitatorji. Premišlujejo namreč njih značaj, njih način — življenja in glas, ki ga uživajo ti ljudje med ljudstvom.

In ko to premišlujejo, prihajajo do spoznanja, da so to ljudje, katerim je vse kaj drugega mar, nego sreča svojega bližnjega.

Po večini so namreč ti ljudje — oderuhi, zapravljevci, mešetarji, — ljudje, ki so sploh zmožni vsakega dejanja, naj bo pošteno ali ne. Zato je pa začelo naše ljudstvo premišljevatí tudi o — stranki, ki je vzela take ljudi v službo in prišlo je do spoznanja, da tudi stranka, ki se poslužuje takih ljudi, ne more nikakor biti — dobra stranka. In prav ima!

Kakor je znano, bilo je vina v izobilju in tudi — žganja ni manjkalo. A vse to je teklo na račun „narodno-napredne“ stranke. Ta pijača pa je privabila k sebi marsikterega, drugače poštenega človeka in ga omamila tako, da revež potem ni vedel, kaj dela. In to priznavajo mnogi od njih ter se javno sramujejo, da se jim je moglo kaj takega pripetiti. Tudi to kesanje nekaj velja. In mi jim od srca odpuščamo greh. Z eno besedo: pri vseh žalostnih pojavih, ki smo jih videli na zadnjih volitvah in ki so nas užalili do dna srca, nam je ostala vender tolažba, da je začelo ljudstvo svojo zmoto spoznavati, da se je začelo kesati in da s tem dokazuje, da vender še ni pokvarjeno in da se bode začelo odslej čuvati takih „prijateljev“, kakor so bili agitatorji „narodno-napredne“ stranke. In upati je, da bo dalo to boljše spoznanje tudi na dan volitve 3. januarja na očitni način primerne odmeva.

Iz Skopega. Volilna borba je tukaj končana, ali pa — ne. Kakor je znano, prenešana je bila volitev v Skopem na dan 6. dec. Res, take volitve, kakor včeraj, ni bilo še v Skopem. Za prvotno določeni dan bila je naša stranka neutralna, kajti vedelo se je, da je teklo vino v obilici, a, ko se je volilni dan prenesel, zjediniili so se značajni možje ter začeli povsem mirno agitacijo brez vina, brez denarja za katoliško-narodno stranko in reči smemo, da je bila večina na naši strani. Toda, kaj se hoče? Na prejšnji večer je vino zepet teklo in sladke besede znanih agitatorjev privleklo so nekatere nevedne može v nasprotni tabor. Tudi žuganja, strahovanja ni manjkalo. Lahko navedemo slučaje. Neizogibna generala „liberalne“ stranke Mahorčič, Muha ter njih štabni častniki dutovski Kahlín, Lojze Pekov, Dreja Jernejev in domači agentje storili so, kar je trebalo. Volilo se je mirno, toda, ko so bili nasprotni sladko-ginjani, iskali so prepira okoli gostilne, kjer so bili naši ljudje zbrani. Zaprli so hitro vrata gostilne, a žal, nekateri naši niso mogli tako hitro v hišo. Napadli so jih in kri je tekla na obeh straneh, značilno je, da so se nasprotniki med seboj pretepali. Ranjenih je 5 mož, zaprli so jih pa 7. Preiskava se vrši, a... Gospod Gabršček častitamo!

Dostavek uredništva. Pokasneje došlih nam poročilih prišlo je namreč v Skopem na zadnji volitvi do krvavih pretepov. Tri ranjene so odpeljali v bolnišnico, sedem pa so jih odvedli orožniki v zapor v Sežano. Torej se je tu izpolnil ideal dr. Tumov in je prišla v Skopem na dan „prosta ljudska volja“ po — madžarskem uzorcu, katerega je dr. Tuma proslavljaj na shodu v Rihemberku! Prišlo je do razbitih glav, in tu se je izpolnilo besedičenje njegovega vrednega prijatelja, ki je zopet na nekem drugem občnem zboru dejal: „Mi se ne udamo in ako ima priti tudi do razbitih glav!“ Boj so seveda, kakor se nam poroča, pričeli Tumovci in čujte

*) Seveda tu ni menil mož — svoje in svojega prijatelja glave! Op. stavčeva).

in strmite: kje so bili ti ljudje zbrani? Zbrani so bili — oh groze! — v — konsumnem društvu, ki se nahaja v rokah „narodno napredne“! Torej v — konsumnem društvu! — Ali niso konsumna društva baš oni bav-bav, s katerem slepe in plašijo pristaši „narodno napredne“ na B o v š k e m in sploh po celi deželi proti nam? Torej iz društev, za katere mi nikdar nismo bili in smo opetovano povdarjali, da bi bili za taka društva le v krajih, kjer nimamo domaših slovenskih trgovcev in krčmarjev, katere nam pa naši nasprotniki z vso njih peklenko zvijačo hočejo naprtiti, — iz teh društev se dela in rogovili proti nam in v prid tem društvom navidezno nasprotujoče „narodno-napredne“ stranke!

Politični pregled.

Državnozbornske volitve.

12. t. m. se začne torej državnozbornske volitve in sicer voli ta dan peta kurija na Kranjskem. Radovedni smo na izid te volitve že zaradi tega, ker se voli tam prvokrat direktno.

Bolezen ruskega carja.

Najnovejša poročila govoré, da se je carju že toliko obrnilo na bolje, da je upanje, da kmalu popolnoma ozdravi. Po vsej Rusiji se že opravljajo zahvalne službe božje za ozdravljenje carjevo. Zdravniki so carju svetovali, naj bi se podal na italijansko Riviero, a italijanska vlada je baje odklonila odgovornost za varnost njegovega življenja.

Krüger v Evropi.

Dne 1. t. m. se je poslovil Krüger od Pariza, kjer je bil priča velikega priateljstva francoškega naroda za nesrečne Bure. Potem se je podal v Belgijo. Do meje so ga sprejeli člani odbora za njegov sprejem. Pri slovesu je Krüger jokal in tudi člani so bili zelo ginjeni. Krüger je dejal, da se vojna ne sme končati s položenjem orožja, marveč upa na mirno razsodišče. — Krüger je nameraval potovati v Berlin, a izvedel je, da ga nemški cesar ne sprejme. Razne stranke nemškega državnega zbora bodo interpelovale kancelarja Bülova radi tega nezaslišanega odloka cesarjevega, ki ne prikriti kaže, da se cesar ali noče zameriti Angležem, ali pa ima naravnost skupne cilje z njimi. — Krüger se nadeja zdaj največ od sprejema pri ruskem carju. Poslanik dr. Leyds je že odpotoval v Livadijo.

Domače in razne novice.

Našim naročnikom. — Ker se bliža konec leta, prosimo, da vsakdo, ki ni še plačal naročnine, to čim prej stori. Svoje prijatelje in somišljenike uljudno prosimo, naj nam pridobé novih naročnikov. Uprava „Gorice“.

Imenovanja in premeščenja. — Minister za pravosodje je imenoval okrajna sodnika gospda Jurija Zottiga in dr. Jakoba Orbanicha deželno-sodnima svetnikoma ter ju pustil kot upravitelja okrajnih sodišč na mestih, kjer sta zdaj službovala in sicer prvega v Korminu in drugega v Čresu. — Premestil pa je okrajna sodnika gospoda Ivana Guzelja iz Cerknega v Komen in Viktorja Fröhlichha pl. Fröhlichsthal iz Boveca v Kanal. Nadalje je imenoval minister za pravosodje sodnijska pristava in sicer dr. Viktorja Ahazhizha v Sežani sodnikom v Bovec in Janeza Dovgana v Voloskem sodnikom v Cerknem.

Za „Šolski Dom“ je došlo denarničarju: Anton Cibič, dekan črniški za božičnico 3 K; pri slavnostnem obedu povodom odlikovanja šempaskega župana Ant. pl. Monari-ja, nabrano 28 K; Fran Kranjec, župnik šmarijski, za božičnico 4 K, z geslom: „Zaupamo dr. A. Gregorčiču“: Jožef Golob na Bukovem 1 K; France Obed na Bukovem 1 K; Val. Mavri na Bukovem 1 K; A. Uršič, vikar v Orehku 3 K; Julija Leban, posestnica v Črničah 10 K; Edvard Strausgitl, dež. sodni tajnik v Rovinju 5 K.

Potom poštno-hranilišnega urada: Jožef Novak, župnik v Povirju 16 K; Svetičič v Štorjah pri Sežani 4 K; Bl. Grča, župnik v Šempasu, za božičnico 4 K; Roman Mauri v Kobaridu 4 K; Anton Trpin, podžupan v Podgori 2 K; Anton Jug, vikar v Sovodnjah 10 K; Lovro Juvančič, župnik v Dornbergu 5 K (za božičnico).

Predsedništvu je vplačal Grušovin Anton, posestnik v Gorici 10 K.

Upravištvu „Gorice“ je prejelo: Preč. g. Anton Berlot, župnik 5 K in Jožef Rubbia, oskrbnik 1 K za božičnico; Jožef Munih pri Sv. Luciji 6 K. Vsem darovalcem srčna hvala!

Irskem ne vjemajo popolnoma z našimi. Radi tega tudi ne odobravamo ustanovitve konsumnih društev za vsaki slov. kraj, marveč jih smatramo potrebnim le ondi, kjer je naše ljudstvo izpostavljeno nevarnosti, da je oškodujejo naši narodnosti nasprotni trgovci, ali kjer slovenskih trgovcev sploh ni ali pa so tudi ti taki, ki nasprotujejo našim gospodarsko-političnim težnjam. — Povsod drugod se razvijaj poštna slovenska trgovina. O p. ure d n.)

Tako Devas. Pri nas pa se zmeta celo združniško gibanje v en koš s konsumnim društvom, in s tem hoče strašiti pičlo število naših trgovcev in obrtnikov. Celo gospodarsko vprašanje, posebno pa na Goriškem, suče se okoli vprašanja, kako od pomoči bedi narodovi, ali z drugimi ali brez istih s pomočjo svobodne konkurence. Da je pa poslednja pri nas le puhla fraza, razvidimo takoj, če preštejemo redke vrste naših trgovcev in obrtnikov ter si stavimo vprašanje, koliko teh je pa res trgovsko izobraženih? Brez takih si pa ne moremo misliti organizacije, si ne moremo misliti svobodne konkurence z drugimi narodi, ki nas v tem mnogo, mnogo nadkriljujejo. Masa naroda je kmetška, torej na njo se moremo in moramo v prvi vrsti zanašati, njo prej oslobodimo težkega jarma, podajmo jej priliko, dvigniti se moralo in materijelno! Vsporedno z njo pripravljajmo si trgovski izobraženi naraščaj, ki more uresničiti naše nadeje, danes je še prazno vse bahanje z našim slovenskim trgovstvom. Ker pa nimamo tekočega kapitala, moramo vporabljaliti v posojilnicah nakopičeni denar združnim potom za produkcijo in trgovino. To uvidevajo tudi liberalci, ki si pri vsaki priliki puste odprta stranska vrata glede ustanavljanja zadrug. In res delujejo izrecno na tem potu, dokaz poskusi za ustanovitev mizarske, stolarske, čevljar-ske, vrvar-ske, klesarske in drugih takih zadrug. (Sicer so vse te ideje nastale v glavi dr. Pečnika, človeka, ki živi oddaljen od naših kampanilističnih razmer, ne pa v glavi voditeljev liberalne stranke, ki se hočejo s tem bahati. To v oklepajih.) Kapitalizacija se vrsi tudi združnim potom: „Trgovsko-obrtna zadruga“, „Ljudska posojilnica“.

Torej prazno je napadati obstoječe zadruge, ker je v njihovem razvoju vpleten duhovnik, prazno je natolecevanje gospodarstva v njih: Priskrbite trgovsko šolo in izginili bodo povsod neredi, ter imeli bomo ob enem trgovsko izobražen naraščaj. To nalogo si je sicer postavilo „Trgovsko-obrtno društvo“, o katerem se je izjavil uplivni nje odbornik da „spi in zaspalo bode“, ali izvršilo jo je na ta način, da je letos odbilo načrt, ki ga je napravil prof. Z. Baš tako ni ne duha ne sluha v tem društvu o katastru cele dežele v svrhu kontroli pri volitvah, baš tako s podporami „Trgovsko-obrtno zadruge“, ki so se bile odločile l. 1897. za nadarjene mladeniče, ki hote na tehnološki muzej. Da bi se pa res podpiralo individualistični razvoj posameznikov trgovcev, o tem kaže praksa, da so voditelji le frazerji; konkretni slučaj to kažejo!

In tako lahko nadaljujemo na ta način z dokazi, da se tudi liberalna stranka ne drži svojega gospodarskega načela, katerega tako rada bombastično

ponavlja. Zadrugištvu pa to nikakor ne bode v kvar, če se obenj drgne sedaj eden sedaj drugi vodja liberalne stranke, ampak hodilo bode **svojo pot**, odkazano mu po razvoju drugih dežel. S tem pika!

Loterijske številke.

7. decembra.

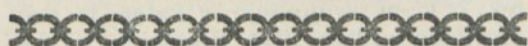
Dunaj 7 57 81 36 11
Gradec 69 67 52 51 81

Tiskovine za prošnje v dosego brezobrestnih posojil vinogradnikom

ima v zalogi

„Narodna tiskarna“.

„Narodna tiskarna“ priporoča razne posetnice.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8

priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

briskih, dal-
matinskih in
isterskih vi-
nogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-egrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerné. Postrežba poštna.

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Solskega doma“.

Kolesarji pozor!

Podpisani naznanja gg. kolesarjem, da ima v zalogi dvokolesa iz najbolj-šega materiala po jako nizkih cenah, in sicer od 170 kron (85 gld.) naprej opremljene z vsemi potrebsčinami (komplet). — Ob enem priporoča gg. krojačem in šiviljam svojo veliko zalogo raznovrstnih šivalnih strojev najnovejših sistemov od 48 kron (24 gld.) naprej. — Poroštvo 5 let. — Daja tudi na obroke.

Z odličnim spoštovanjem

Martin Šuligoj,
urar v Kanalu.

„NARODNA TISKARNA“

v Gorici — ulica Vetturini štev. 9 — v Gorici

Preskrbljena je z povsem novimi črkami, okraski in finim papirjem.

Izdeluje vsa dela v najkrajšem času

po tako nizkih cenah, da se ne boji nikake konkurence.

Tiska brošure, diplome, trgovske račune, pisma in zavitke s firmo, cenike, vabila na karton in na papir, posetnice razne velikosti in oblike z zavitki, zaročnice in poročnice v elegantnih ter osmrtnice v velikih in manjših oblikah.

„Narodna tiskarna“ tiska

„GORICO“, „NAROD“ in „Primorski List“

„Gorica“

izhaja dvakrat na teden v dveh izdajah, ter stane na leto 8 kron, pol leta 4 krone

„Narod“

izhaja vsaki drugi petek ter velja celoletno 1 krono 60 vinarjev, polletno pa 80 vin. Kdor naroči 10 iztisov pod enim naslovom dobi 11. po vrhu.

„Primorski List“

izhaja vsak četrtek in stane celoletno 6 K polletno 3 K, za manj premožne celo leto 4 K.

„Narodna tiskarna“ ima v zalogi vse tiskovine

Tiskovine za duhovnije, županstva in dr. urade na močnem papirju.

Pismena naročila tiskovin se izvrše z obratno pošto; vsa druga v najkrajšem času.

Odlikovana tovarna

1894.

1891.

1894.

vsakovrstnega pohištva.

Ivan Doljak, Solkan pri Gorici

v lastni hiši. — Lastne žage. — Ustanovljena l. 1891.

Zaloga

vsakovrstnega pohištva, kompletnih spalnic, jedilnic in sprejemnic, od najnavadnejšega do najfinejšega sloga; vsakovrstnih slik, zreal, okvirjev in stolic, kakor tudi vseh tapetarskih izdelkov. — Zaloga vsakovrstnih desk iz mehkega in trdega lesu; velika zbirka obkladkov (remeša) in strugarskih izdelkov, kakor tudi vseh k mizarski, strugarski in tapetarski stroki spadajočih potrebsčin.

Blago se razpošilja na vse kraje prosto železniška postaja goriška.

Jamči se za točno postrežbo. — Brez konkurence!

RAZGLAS.

C. kr. priv. vzajemna zavarovalnica proti požaru in streli v Gradcu, ustanovljena leta 1828, naznanja slav. občinstvu, da je vstanovila svojo združnico

v Gorici, ulica Ponte nuovo štev. 11.

Koncem leta 1899. dosegla je ta zavarovalnica že 288,265 396 zavarovanj. — Zavaruje pod jako ugodnimi pogoji proti

požaru in streli

poslopja in pohištvo, živino in poljske pridelke.

Najtopleje priporoča ta zavod ter daje pojasnila

Okrajno zastopstvo v Gorici,
Vrtna ulica št. 14.

„Ljubljanska kreditna banka“
v Ljubljani
Špitalske ulice št. 2.

Nakup in prodaja
vseh vrst rent, državnih papirjev, zastavnih
pisem, srečk, novcev, valut i. t. d. po naj-
kulantnejših pogojih.

Posojila na vrednostne papirje proti
nizkim obrestim.
Zavarovanje proti kurzni izgubi.
Promese k vsem žrebanjem.

Sprejemanje denarnih vlog
na vložne knjižice, na tekoči račun in na
girokonto s 4 1/2% obrestovanjem od dne vloge
do dne vzdiga.
Eskompt menjic najkulantneje. — Borzna naročila